

EURÓPAI JÖVŐNK

Csihák György:

Övezetek Európája – kisállamok jövője

Tisztelt Elnökség!
Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mindenek előtt köszönöm a szíves meghívást, örömmel tettem eleget, számomra nagy megtiszteltetés, hogy itt lehetek. Gyermekkorom óta mindig szívesen jövök Prágába, ebbe a szép magyar városba. Igen, mert ebben a városban írták a magyar történelem egy részét, őseim pedig itt táboroztak a szomszédban.

Közép-Európa dolgával törődni különösen kedvenc foglalatosságom. Itt éltek eleim, itt születtem és itt éltem életem felét. Magyarországon megértem kapitalizmust, világháborút, szocializmust. Egyetemistaként részt vettem az 1956-os eseményekben – aminek eredményeként Európában, a régi formájában megbukott a kommunizmus. A második sorban tevékenykedtem az 1968. január 1-jén bevezetett új gazdaságirányítási rendszer létrehozásában, ami az országból való eltávozásomhoz vezetett. Így lehettem idővel a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület elnöke, ami 21 éve alakult, svájci közhasznú szervezet, és tagjai négy világrész 21 országában tevékenykednek.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Évezredekken át generációk sora született, élt és elmúlt anélkül, hogy életkörülményeikben nagyobb változást észleltek volna. Ma pedig azt tanítjuk az iskolában, hogy *állandóan készen kell állni a változásra*. Érvényes ez az élet minden területére, és az *ütem állandóan gyorsul*. A 19. század végén a Francia Tudományos Akadémia határozatban kimondta, hogy az soha repülni nem fog, ami nehezebb, mint a levegő. 2005. január 14-én az európai űrszonda leszállt a Földtől 1,2 milliárd kilométer távolságban lévő Titánra, a Szaturnusz egy holdjára és onnan képet, hangot közvetít. David Southwood az európai űrkutatási szervezet (ESA) tudományos igazgatója nemzetközi sajtótájékoztatóján azt mondta, ettől a pillanattól kezdve *a tudományban mindent el kell újra olvasni, és valószínűleg mindent újra is kell fogalmazni*.

Az Egyesült Államokban megjelenő és a tudományos világban mértékadónak tekintett Science folyóirat 2000. évi novemberi számában (2000. november 10. Vol. 29. 1155-1159. old. www.sciencemag.org) a genetikai szakterület nemzet-

közi élvonalának 17 elismert képviselője az európai népek származásának és őseik európai betelepődése idejének felderítésére indított *kormányközi közös genetikai kutatásaik első eredményeit ismertette, aminek alapján újra kell írni egész Európa emberi történelmét. És ez még csak a kezdet – a tudományban is, Európában is.* Tempora mutantur, nos et mutamur in illis.

Hölgyeim és Uraim, előadásomban a teljességre való törekvés nélkül először foglalkozom *a kisállamok helyzetével,* utána kísérletet teszek *jelenlegi helyzetünk felmérésére,* végül tisztázni kívánom *Európa, valamint Közép-Európa fogalmát, és felvázolok egy kívánatos jövőképet.*

A kisállamok helyzete

A Csendes-óceáni szigetország, Vanuatu 1981-ben az Egyesült Nemzetek Szervezetének 155-ik tagja lett. Egyenjogú tag az USA, a Szovjetunió és Kína mellett. A szervezet fennállása óta, az 51 alapító államhoz csatlakozott több mint 140 állam legnagyobb részét kis- és törpeállam, mint Dzsibuti, Komora, Grenada, Dominika, St. Lucia, St. Vincen, Salamon-szigetek, Nyugat-Samoa stb. Korábban a világszervezetbe való belépés előfeltétele volt a szervezett állami élet, úgy tűnik, mára a helyzet, mintha megfordult volna: megelőlegezik az állammá avatást. Nem is szólva arról, hogy olyan „állam” is kapott ENSZ-tagságot, amely nem létezett – gondolok a Palesztinai Felszabadító Frontra.

Könnyű igazolni a kisállamok számának növekedését. Sőt: a politikatudomány területén egyre növekszik azon tanulmányok száma, amelynek mondanivalója: „small is beautiful” – a kicsi szép! Néhány évvel ezelőtt tanulmánykötet jelentetett meg Gerd-Klaus Kaltenbrunnen az alábbi címmel: „Lob des Kleinstaats – Vom Sinn überschaubarer Lebensräume”, magyarul: „A kis állam dicsérete – Az áttekinthető élettér értelme”. A kisállam felfedezésével (ami természetesen nem olyan új dolog, csak a nagy államok politológusai körében) kétség merül fel a nagyok hatalmát illetően, amelyet például az USA-ban a vietnámi háború idegesítő tapasztalatai táplálnak.

Stanly Hoffmann könyvet írt 1986-ban „Gulliver’s Troubles” – magyarul: Gulliver nehézségei – címmel az amerikai külpolitikáról, és a nagyhatalmakat két óriással hasonlította össze, akik valami túlszűfolt teremben próbálnak járni, miközben a törpék tömege akadályozza és a normális nagyságúak félrelökik őket, visszaütni viszont nem képesek.

Andrew Mack a „World Politics” hasábjain 1974-ben arra próbált feleletet találni, hogy „Why Big Nations lose Small Wars” – magyarul: miért veszítenek nagy népek kis háborúkat? A Szovjetunió tudományos élete persze nem ismert ilyen problémákat.

Az övezetekben való gondolkodás, amely igen gyakran az államhatárokat figyelmen kívül hagyja, egyre nagyobb teret nyer, és valamiféle fék szerepét játssza, főleg Európa olyan államaiban, ahol a centralizmusnak vannak erős ha-

gyományai. *A nacionalizmussal ellentétes mozgásként lehet ezt felfogni, amely a föderalizmusban keresi a megoldást.* Különlegességként lehet az irodalomból idézni az ausztro-amerikai Leopold Kohr 1957-ben megjelent könyvét: „The Breakdown of Nations” – magyarul: a nemzetek szétválasztása, amelyben Európa kis államokra való felosztását javasolja. Ennek vagyunk tanúi napjainkban, amikor például Belgium készül kettéválni, vallon és flamand részre, vagy Cseh-szlovákia, amint kettévált cseh és szlovák országra, és ezt mutatja Jugoszlávia példája is.

Kezdetben az angolszászok által uralt politikatudományban, a kisállamokkal kapcsolatos kutatás során főleg a hatalmi viszonyokat és ennek kapcsán a katonai vonatkozásokat elemezték. Nagyhatalmak eltűnése és számos kisállam szívsós túlélése példája alapján, ahhoz az ellentmondó megállapításhoz jutottak, hogy *a katonai hatalom és az állami függetlenség megőrzése között nincs szerves összefüggés.*

A kisállamok magatartásában talált számos állítólagos ellentmondás megmagyarázható lenne, ha figyelembe vennék az adott állam földrajzi helyzetét, mindenek előtt, a hatalom képviselőjéhez való távolságát. Például a skandináv államok külpolitikájában tapasztalható finomságokat másként meg se lehetne érteni.

A későbbiekben az érdeklődés a gazdasági vonatkozásokra terelődött; a „*kicsi*” és a „*nagy*” közti feszültség az „*erős*” és a „*gyenge*” fogalmáról egyre inkább a „*szegény*” és a „*gazdag*” viszonyára tevődött. Egyre inkább a kis államok *gazdasági függőségének* kérdése került előtérbe. Miközben a kutatók ezeket a fogalmakat cserélgették, újabb kérdések fogalmazódtak: *nem éppenséggel egy ország fejlettségi szintje, mintsem nagysága az, ami megmagyarázza az idegen piacoktól és a tőkéktől való függőségét?*

A modern világ gazdaság bonyolult kapcsolatrendszerében nem a „*függőség*” az igazi. Nem kellene tehát inkább a *kölcsönös függőség rendszeréről* beszélni? *Amit függőségnek neveznek, az nem a piac és a politika egysége közötti eltérés kifejeződése?* Gazdasági függőség esetén szabad mindjárt politikai függőséget is feltételezni? Tényleg azt mutatja-e a függőség elemzésének eredménye, hogy politikusok, polgárok magukat függő helyzetben lévőnek érzik, ahol például a nyersanyaghiányt gazdasági kapcsolatokkal kiküszöbölik és jólétben élnek?

Az utóbbi időben egyre több politikakutató úgy véli, hogy a politikai jelenségek gazdasági okokkal való megmagyarázására való törekvés fokozódása nemcsak az elmélettörténetet gazdagítja, hanem ugyanakkor egy bizonyos, de nem indokolható szellemi beszűkülést is jelent. Ugyanis a kisállam olyan szociológiai és politikai sajátosságokkal is rendelkezik, mint például az élettér áttekinthetősége, többnyire viszonylag egységes kultúrával, továbbá a politikai élet magasabb színvonalának lehetőségével, amit a politikában való nagyobb részvételi arány és a korlátolt professzionalizmus tesz lehetővé. Az egyik idevágó könyv címe: „*Size and Democracy*” – magyarul „*Méret és demokrácia*” Robert Dahl és Edward Turfite tollából. Ezekhez a témákhoz való fordulás hátterében ismét egy látszólagos ellentmondás áll, nevezetesen az a megállapítás, hogy a kisállamok

népei nemigen akarnak lemondani a nemzetközi politikai szervezetekben való részvételükről, noha ők, kisállami mivoltukból következően a világrendre jelentős befolyást gyakorolni nem tudnak. Ez a gyengeségérzet, úgy látszik, a megelégedettség egyéb forrásaiból kiegyenlítődik.

A kisállamkutatók bizonytalanságáról bemutatott képet teljessé teendő említjük meg, hogy az eddig említett elbizonytalanító kérdések mellett újra és újra felmerül a gondolat, hogy a politikai elemzések egyáltalán helyesen alkalmazták-e a „kisállam” fogalmát?

Először is igyekeztek a „kicsi” és a „függőség” fogalmát az államtól elkülöníteni, hogy ezzel vitássá tegyék azt, hogy a kis államok sorsa eo ipso a függőség.

Azonos „nagyság” mellett ugyanis, azonos fizikai adottságok esetén, mint a megművelhető föld, nyersanyag, munkaerő – államok gyakran igen eltérő mértékű teljesítményt, hatalmat és befolyást mutatnak, például a társadalmi össztermék, az egy főre jutó jövedelem, és a honvédelmi kiadások vonatkozásában.

Kis államok nem okvetlenül gyengék, nagyok nem feltétlenül erősek. A jelenben és a múltban akadnak „erős borsok”, mint Spárta, Velence, Vietnám, Svájc, és alvó óriások mint Kína, az arab világ, vagy Brazília. Kicsiség, vagy az anyagihiány nem okvetlenül akadály a gazdasági sikernek és a magas életszínvonalnak. Nyilvánvalóan csak *VISZONYLAG KIS* vagy *VISZONYLAG NAGY államról értelmes beszélni*. Aszerint, hogy mit választunk összehasonlítási alapul, ugyanaz az állam egészen eltérő képet mutathat. India, Dél-Afrika, vagy Brazília a maga övezetében nagy és hatalmas – általánosságban azonban legfeljebb középhatalom.

A kicsiség, tehát a kevés föld, anyag, ember – általában a gazdasági cserére való utaltság magas fokát kell jelentse: a kis államok esetében a külkereskedelem részesedése a társadalmi össztermelésben az átlagnál magasabb. *Ez azonban nem okvetlenül vezet az önállóság elvesztéséhez és külső behatoláshoz.*

A kis államok érzékenysége a világgazdasági feltételek változásaira rendkívül különböző. Egyesek a többiekénél nyilván jobban értik saját kényszerkapcsolataik következményeinek kezelését. Szerkezeti okokból következő függőséget nyilván lehet rendezni a stratégia szintjén – például a külkereskedelemben a partnerek és az áruk koncentrációjának csökkentésével, készletek képzésével, a termelésben a magasértékű és keresett áruk termelésére való összpontosítással stb.

Ezzel a választékos szemléletmóddal a gazdasági függőség dolgát nyilván értelmesen lehet elemezni. Viszont kérdéses, ennek vak átvitele a *politikai kultúra* területére.

A kicsiség, bizonyos esetekben, még előnyére is válhat egy államnak, mert a világ folyamatának nehézségeiért nem lehet felelőssé tenni és dolgokat megtehet, amelyek nagyobb országok esetében a partnerek, vagy ellenfelek érzékenységet sértené. A felemelt ujj politikáját, amelyet például a semleges Svédország tudatosan követ, az USA a múlt század harmincas éveiben maga is követett, de

az atomkorszakban már nem. Az érem másik oldala, hogy a kicsik a nagyok által mint értéktelenek elintézetnek, hacsak a kicsik nem tudnak valami különleges értéket, vagy zavaró tényezőt felmutatni.

Teljesen kétségessé válik *a függőségi elmélet, ha a kultúra területére vetítjük*. Noha itt is pénzről van szó, a hírek, az irodalom, a képzőművészet és a zene területén a cserének teljesen más a jellege, mint az olaj, a rizs, a textil vagy a turbina esetében. A kultúrjavak vevője mindig szellemi nyereségre tesz szert. Mozgékony kis államok a maguk nyitott hírvilágával közismerten előnyben vannak a nárcista nagyhatalmakkal szemben. Hasonlítsuk csak össze az amerikai külpolitikai híradást egy kis európai ország újságjának híryanagával.

Az elmondottak alapján, ajánlatos a kisállamok elemzése során, vizsgálódásunkat *a viszonylag hasonló csoportokra összpontosítani*. A kis államoktól el kell különíteni a törpe államokat, amelyekre a különösen nagy fizikai behatároltság mellett jellemző, hogy kapacitásukból egy sor állami feladatot teljességgel nem láthatnak el, ezért a világpolitika sarkába húzódva, csak bizonyos feladatokra vállalkoznak.

Azonban, az „igazi” kis államok között is vannak nagyon különböző példányok. Például a terület vagy a népesség nagysága szerint a Dominikai Köztársaság és Dánia, vagy Niger és Neuseeland szinte azonos. A kulturális és a gazdasági különbség ezen országok között viszont oly nagy, hogy szinte nem is lehet őket egybevetni. A világ kis államainak vezetőiben és népeiben a fejlődő- és a blokkon kívüli államokhoz való tartozás tudata nagyobb, mint az, hogy ők a kis államokhoz tartoznak. *A tudatos kisállamiság, mint a külpolitika meghatározója, úgy tűnik, hogy Nyugat-Európa magasfejlettségű kisállamaira korlátozódik*. Ezért, érthető módon, a nem gazdasági vonatkozásokra összpontosító kisállamkutatás, szinte mindig ezekre figyelt.

A kisállamokban való gondolkodásnak a társadalmi életben számos párhuzama van. A kicsiség, vagy a kisebbség nemcsak az államléptékű gondolkodás témája. Az egész emberiségnek nagy hasznára válna, ha például a színesbőrűek meggyőződnének a fajgyűlölet káros voltáról, ha a zsidóság önmaga számára feltárná a zsidóellenesség valódi gyökereit, ha mindegyik közép-európai nép rendet teremtene saját fejében és portáján, és nem akarná újra és újra az egész emberiséget háborús zűrzavarba sodorni.

Mondanivalómat azzal a figyelmeztetéssel zárom, hogy *minél nagyobb politikai egységek jönnek létre, annál inkább megnő a politikai alapegységek jelentősége*. Bizonyítékot erre eleget találunk a kisállamokkal kapcsolatos kutatásban – nemcsak Európában. Egy példát emelek ki: Franz Josef Strauss, aki a legfiatalabb miniszter volt Adenauer kormányában, az integráció előrehaladtával hazament Bajorországba. Politikai szövetségeseit és ellenfeleit is állandóan azzal riogatták, hogy ismét Bonnba jön, de a bölcs bajor otthon maradt Bajorország miniszterelnökeként és tizenöt év alatt Bajorország az NSZK legszegényebb államából a leggazdagabb lett, ahol ma legalacsonyabb a munkanélküliség és az államadósság.

Meggyőződésem szerint, a gazdasági, a társadalmi és a kulturális felemelkedés útját a kisállamkutatás fogja számunkra, közép-európaiak számára feltárni. Megítélésem szerint, ma legfontosabb feladatunk működőképes gazdasági, társadalmi és kulturális alapegységek létrehozása, amely egy szűkebb területi összefogás, integráció keretében felkészülhetnek a nagyobb, talán európai méretű összefogásra. Ezt a közép-európai államszövetséget már, az először 1979-ben megjelent Ex Oriente Lux című könyvemben javasoltam. Svájci kiadóm abban az évben bemutatta a frankfurti könyv-világkiállításon. A Szabad Európa Rádió beszámolójában ezt az egy könyvet ismertette akkor részletesen.

Az teljesen biztos: erőszakkal, a hozzáértés hiányával stb. ideig-óráig halogatni lehet az *alapegységek kiformalódását és ésszerű összefonódását*. Akaratos ellenkezés csak kárára válik, elsősorban, az itt élő népeknek. *A társadalomban működő objektív törvények viszont kikényszerítik az előrehaladást – nevezhetjük ezt isteni akaratnak is.*

Előrelátással, együttműködési szándékkal az amúgy is feltartóztathatatlan folyamat egyszerűsíthető és gyorsítható.

Jelenlegi helyzetünk

Mindenek előtt szögezzük le, hogy *amióta Európa létezik, Közép-Európa soha nem volt még ennyire megosztott, és ennyire jelentéktelen a világban, mint ma.*

A társadalomtudomány területén Nobel-díjat csak közgazdák kapnak. Adnak béke Nobel-díjat is. Kapott Le Duc Tho és Kissinger – amiért Vietnámban béke lett, Tutu – amiért Dél-Afrikában megszűnt a fajüldözés, Perez és Arafat – a közel-keleti békéért stb.

Említsünk meg néhány időpontot és villantsunk fel néhány történelmi eseményt a közeli múltból. Robert Schuman 1950. május 9-én közzé tette *az európai integráció alapelvét*. Hat európai ország 1951. április 18-án egyezményt írt alá az *Európai Szén-és Acélközösségről*. Hat európai ország 1957. március 27-én aláírta a *Római Szerződést*, létrejött az *Európai Gazdasági Közösség* és az *Euratom*. Ebből a néhány, főleg gazdasági jellegű megállapodásból lett szép csendesen a 15 európai államot magába foglaló *Európai Unió, egy hatalmas, államok feletti apparátussal. Legitimitása nincs, mert csak kormányok hozták létre.* 2004. május 1-jén *csatlakozott tíz közép-európai ország* – a csatlakozási ünnepség éjjelén Vaclav Klaus cseh államfő kijelentette, a cseheknek nem biztos, hogy örülniük kell.

Tudvalévő, hogy az első világháború után megszűnt, az alig több, mint 50 éves Osztrák-Magyar Monarchia. Akkor Ausztria területileg is gyarapodott, Magyarország – az Európa közepén akkor már több mint ezer éve álló, a történelemben egyedüli apostoli királyság pedig elveszítette történelmi területe kétharmadát, lakossága felét. Az európai uniós csatlakozás után, az Európát kettévá-

lasztó szögesdrót-határ – amit Sztálin és szövetségesei emeltek – a mai Magyarország keleti és déli határára került – drót helyett euróból és bürokráciából áll.

A fordulat óta minden magyar kormány hangoztatta, hogy Magyarország csatlakozása nem fogja hátrányosan érinteni a szomszédos országokban élő magyarokat. Máig van olyan magyar falu, amelynek közepén húzódik a nevezetes határ. A magyar rádió nyilvánossága előtt mondta el Grósz Károly, a magyar kommunisták akkori első embere, miként jöttek Magyarországra a KGB ügynökei és hozták nagy aktatáskákban a rendszerváltás forgatókönyvét. Nemrégiben az Arte televízió kétórás filmben mutatta a legutóbbi romániai példán szemléltetve, hogyan kell napjainkban „fordulatot” csinálni Európában. A film hangadói a nagy titkos szolgálatok vezető tisztviselői voltak, az akkori magyar miniszterelnök, Németh Miklós pedig személyesen mondta el, hogy az ügynökök kiképzése Magyarországon történt, és alkalmas pillanatban innen vetették be őket.

Az igazság alapja a megdönthetetlen tény. Az ezzel ellentétes állítás, vagy az igazság egy részének elhallgatása a *hazugság*, ami a keresztény erkölcs szerint *bűn*. Bűnözni lehet gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással. *Demagóg* az, aki nemlétező dolgokat, esetleg féligazságot úgy állít, mintha az valóság, netán tudomány lenne – visszaélve a másik ember tájékozatlanságával. *Demagóg* az is, aki az efféle dolgot úgy formálja, hogy abból az jöjjön ki, *amit a hallgatóság szívesen hall.* *Az ideológia a demagógia közeli rokona.* Emberi tulajdonság, hogy az ember, amit tesz, igazolni akarja. Akkor is, ha hibázik. Így is szülehetnek *ideológiák*. Az ember nemcsak a hatalmat akarja, hanem az erkölcsöt is a maga oldalán akarja tudni. Így teremtett az Európai Unió (EU) a 90-es években valami ideológiát, amelynek körvonalai hamar előtűntek. *Ez az ideológia az, ami ezt a szervezetet veszélyessé teszi.*

Az Ausztria elleni megtorlással hullott le az álarc első ízben erről az ideológiáról. Jogilag ez nem az EU, hanem kétoldalú megtorlás volt, amit az EU 15 kormánya közül 14 elhatározott. Csak a „Nizzai Szerződés”, amit Írország elutasított, tartalmaz egy ilyen „Lex Austria” részt – természetesen hivatalosan nem ez a neve – tehát egy új cikkelyt, amely egy olyan megtorlás lefolyását pontosan meghatározza.

Az ír elutasítás után, a nizzai megállapodást – az uniós szabályok értelmében *el kellett volna vetni.* Erre azonban láthatóan senki nem gondolt. Az íreket újravavaztatták, akik erre azt mondták, hogy olcsóbb elfogadni, mint addig szavazni, amíg úgy nem szavazunk, ahogyan Brüsszelben szeretnék. Másodjára inkább megszavazták.

A Maastrichti Szerződés előírja, hogy az Euro biztonsága érdekében, a tagországok évi költségvetési hiánya nem lehet több, mint 3 %. Németország és Portugália 2001 végén ezen határhoz közeledvén, az EU Bizottság elhatározta, hogy figyelmeztetésben részesíti e két országot. Ez Németországot súlyosan érintette volna, mivel országgyűlési választás előtt állt és a vörös-zöld kormányszövetség pont ezen a területen ígért lényeges javulást. A Bizottság döntését a pénzügyminiszterek tanácsa kell jóváhagyja. 2002 februárjában ez a tanács a portugálok

ügyét fél óráig, a németekét több mint 20 órán át tárgyalta. *A portugálok kaptak figyelemztetést, a németek nem.*

Jegyezzük itt meg, hogy az Egyesült Nemzetek Szövetsége (ENSZ) se a nemzetek, hanem a kormányok szövetsége.

Egyébként, az említett Ausztria-határozatot 2000 januárban Nizzában, titokban hozták, ami törvénytelen, az európai szerződésekben ennek semmi alapja nincs, mint úgynevezett rendhagyó intézkedés, *közjogilag (nemzetközi jogilag) érvénytelen.* Nyomatékosan ki kell jelentenem: egyáltalán, *a rendezett világhoz való visszatérés csakis azt jelentheti, hogy mindenki tiszteletben tartja a közjogot – egyremegy, hogy a Balkánon, vagy hol. Nincs más kulturált lehetőség. Az Ausztria-határozattal megszegték a közjogot és ez világos mint a nap.* Fel kell tenni a kérdést, hogy miért? Prof. Hondrich, egy frankfurti szociológus nagyon érdekes magyarázatát adja. Szerinte, az Ausztria-határozat mélyebb értelme abban állhat, hogy valami *európai öntudat kialakítását akarják*, továbbá minden társadalom, amely válságba jut, valami *bűnbakot keres.* A bűnbak helyett *ellen-ségkép*et is lehet mondani és az igaz, hogy az ellenségkép segít valamiféle saját öntudat kialakításában. Így alakult a NATO öntudata – a Szovjetunió ellenségképe által – ami nem valami kitalált ellenségkép volt. *Ebben az az érdekes, hogy az EU öntudata, amit éppen most keresnek, nem a tradicionális Európa értékeire épül, mint Schuman, Adenauer, Erhard, de Gaulle, vagy de Gasperi idején, hanem valami különleges módon kevert értékek mentén alakul. Ide tartozik az antifasizmus.*

Nem az antitotalitarizmus, ami az 50-es, 60-as és a 70-es évek közös nevezője volt. Az antitotalitarizmus egy demokrata számára mindenkor valami természetes beállítottság: elutasítása minden rendszernek, ami a szabadság ellen irányul. Viszont az antifasizmus Sztálin és a Komintern találmánya a 30-as évekből. Nem szabad elfelejteni! Harci jelszónak szánták és a szociáldemokraták, az úgynevezett „szociálfasiszták” ellen is bevetették.

Az úgynevezett szocialista országok is mindig az antifasizmussal operáltak. Az egy kipróbált taktika: az ellenfelet be kell mocskolni és utána mint Hitlerbarátot kiközösíteni. *Ez az antifasizmus nem utasít el minden diktatúrát, minde- nek előtt nem a kommunistát. És az EU ebbe az irányba mozdult!* Ugyan miért szükséges mindenkit fenyegetni, aki népszavazást akar? Ausztriát fenyegették, amikor népszavazást akartak. A cseh kormányt Brüsszelből arra intették, hogy ne akarjon népszavazást. Láttuk milyen hatást keltett az írországi népszavazás.

Egyáltalán úgy vélem, hogy *ebben a bizonyos új EU ideológiában egy egész sor marxista kölcsönzés található.* Nem állítom, hogy a brüsszeli hivatalnokok mind marxisták. Ez nem áll. Viszont *igen sok a marxista kölcsönzés.* Lássunk néhány példát. Ismeretes, hogy a marxizmus elsőszámú alapelve a *materializmus és az istentagadás.* A materializmus szerint az anyagi az, ami az embert és a világ folyását uralja. Lényegében ez az EU alapállása is. Az EU-ban mindenk felett áll a gazdasági érdek.

A marxizmus egy másik alapelve a *történelmi determinizmus*. Eszerint mind-egy mit teszünk, a történelem megmásíthatatlan úton halad a szocializmus és a kommunizmus győzelméig. Unos-untalan, pont ezeket a képeket alkalmazzák az EU-ban is. Kohl, német kancellárként szívesen beszélt a vonatról, ami elment esetleg még fel lehet rá ugrni – aki nem ugrik, annak pechje van. *Éppen csak az nincs tisztázva, hogy hol van ennek a vonatnak a célállomása? Még vitatkozni sem szabad soha arról, hogy az EU-nak van-e alternatívája. Természetesen van.*

A 2001 nyarán elvégzett EU felmérés szerint, a megkérdezettek 78%-a nem tudta, hogy a keleti bővítés milyen célt szolgál. Az EU alkotmányáról 2005. februárban a megkérdezett spanyolok kilenczede semmit sem tudott, de megszavazta – a szavazásra jogosultak 22%-a, amit nagy győzelemként ünnepeltek. Óvatosságból azért előre kijelentették, hogy az ügyben a parlament (tehát a kormány) fog dönteni. Ennyit a népakaratról.

Feltűnt nekem még egy rokonság, mégpedig *a nemzetek kihalását illetően. Ez tiszta marxizmus*. Leninnél pontosan meg lehet találni. A marxizmus legveszedelmesebb része a leninizmus. Lenin adta a használati utasítást. Lenin mindig azt mondta: végül eltűnik az állam, a nemzet mindenesetre. A marxizmus természetesen mindig a nemzeti önállóság (szuverenitás) ellen volt. De pontosan ezt teszi az EU-ideológia is. *Mi akkor a különbség?* De Gaulle még a nemzetek Európájáról beszélt. *Az új Európa-ideológia szerint* a nemzet alapvetően gyanús, önállóságát (szuverenitását) fel kell adja. Propaganda aláfestése a következő: *a nemzetek háborúba visznek*. Kohl, mint német kancellár, a németekkel az Eurot azzal igyekezett lenyeletni egy beszédében, hogy különben háború lesz. Ki akar, ki ellen háborúzni? Portugália támadja Spanyolországot, vagy Franciaország Angliát? Tudja minden történész, hogy az első világháború az akkori imperialista rendszer eredménye volt, ami nem azonos a nemzetállamok rendszerével. De mindegy mi volt régen: *melyik nemzet akarja ma a másikat megtámadni?* Egyszerűen mindig feltételezik, egyesek el is hiszik, mert az emberek meg vannak félemlítve. Természetesen mindenki békét akar és ha az embernek azt mondják, hogy ha a nemzetek maradnak, az háborúhoz vezet, akkor megijednek. Németország soha többé nem fogja Franciaországot megtámadni, mert se a német, se a francia hadsereg egyáltalán nincs abban a helyzetben, de mindenekelőtt azért, mert ezt senki sem akarja. Egyszerűen elképzelhetetlen.

Jegyezzük meg, hogy a „Sunday Times” nemrégiben közreadott híre szerint a francia helikopterek fele repülési tilalom alatt áll. A páncélosok egyharmada harcképtelen, mert pénzügyi okok miatt a szükséges javításokat nem tudják elvégezni, vagy a szükséges alkatrészek hiányoznak. A tengeri haderő hajóinak fele hajózásra alkalmatlan.

A magam részéről a nemzetet nem tartom valami szent tehénnek, sem az egyetlen elképzelhető elvnek. Lehet, hogy majd egyszer lesz egy *európai állam*. *De ma, egy ilyen államot Londontól Vlagyivosztokig, csak lázálomként ismerem.* Egy dolog azonban meglehetősen biztos: ma Európában nemzetet és demokráciát egymástól elkülöníteni nem lehet. Aki a nemzetet eltörli, önállóságát (szu-ve-

renitását) megszünteti, az egyúttal a demokráciát is lerombolja. Tény, hogy Európa legtöbb államában a demokrácia a nemzeti gondolattal született és kéz a kézben jár.

Érdekfeszítő olvasmány *az EU új alapokmánya. Ebben az alapokmányban nincs szó Istenről, kereszténységről, természetes jogról. Természetesen nincs szó benne magzatelhajtásról és más „divatjamúlt” dologról.*

Ehelyett ennek az okmánynak, egészen más központja van és ez nem más, mint a *diszkriminálás tilalmára* vonatkozó cikkely. Ez is egy ősi módszer, ami a 60-as évekre megy vissza. *A kultúrforradalom módszere*, ami viszont az olasz marxista, Gramsci találmánya. A 60-as évek óta a kultúrforradalom fegyvertárába tartozik, a kitalált, vagy valóságos diszkriminálás felfedezése, az ellene való harc, és *a diszkrimináció elleni harccal a társadalom átalakítása*. Ezért csak csodálni lehet, hogy mindez hamisíthatatlanul az alapokmányban (főleg a 21. cikkelyében) feltűnik, *ami számomra bizonyíték arra, hogy az egész milyen kezekben van*. Felsorolnak 15 diszkriminációt, amit az EU meg kell tiltson és ami ellen a minisztertanács el kell járjon. Az első és az utolsó diszkrimináció az érdekes, ami ellen harcolni kell: az első a nemek szerinti hátrányos megkülönböztetés és az utolsó a 15. a megkülönböztetés a szexuális érdeklődés szerint. Ez azért érdekes, mert itt két teljesen más dologról van szó. A *nem*, egy olyan dolog, ami mindenki számára *adottság*. A szexuális érdeklődés viszont valami, ami teljesen szabad, ami *teljesen a szabad akarat tárgya*. *Nincs meghatározva, hogy melyik szexuális érdeklődés, ami még megengedett és melyik az, ami már tilos*. Egy római jogászprofesszor azt kérdi, hogy a pedofil hová tartozik, netán védeni kell, mert nem szabad diszkriminálni? Nem nehéz kitalálni, hogy ennek a cikkelynek a háttérében a homoszexualitás felértékelésére irányuló kampány áll. *A támadás éle a család ellen irányul*.

Sok minden, ami az EU-ban történik, másolata annak, ami a tagországokban zajlik. Nem mindig az EU, vagy a Bizottság az, ahol az ilyesmi születik. A kormányok többségéről van szó, s ezek a Szocialista Internacionáléban ülnek. Meggyőződésem szerint, ezek akarják a kulturális forradalmukat diadalra juttatni, amit a 60-as években kezdtek. A nevezetes Ausztria ellenes szankciók idején, Párizsban az osztrák parlament elnökét kioktatta a francia kormány európai ügyekkel foglalkozó minisztere mondván, hogy Európában elvárások vannak, ami alól senki nem vonhatja ki magát. A miniszter úr, derék franciáink kormányában a Francia Kommunista Pártot képviselte. *Nagyon ügyes taktika, mert mindez a diszkriminációs cikkelyen keresztül történik, amit az átlagember nem vesz észre*. Az első ránézésre, természetesen mindenki a hátrányos megkülönböztetés ellen van. Viszont meg kell érteni, hogy harckifejezésről van szó, hogy ezáltal valamit ki kell iktatni. *Ami kiiktatandó, az nem más, mint a véleménynyilvánítás szabadsága*. Az ember nagyon hamar bajba keveredik, mert valami helytelent mond. Eszembe jut Németországban az a pap, aki a homoszexualitást nyilvánosan elítélte, s ezért bíróság elé citálták és házkutatást kellett eltűrjön. Ebben az összefüggésben kell a dolgot mérlegelni. Az egyik magyar napilap

nemrégiben közölte, hogy egy budapesti bíróság, a magyar alkotmányra hivatkozva, diszkriminálás végett elítélt egy budapesti polgármestert, mert betiltott egy homoszexuális rendezvényt.

Ebben az alapokmányban van egy nagyon fontos cikkely és ez tényleg félelmet kelt. Az 52. cikkelyben nevezetesen az áll, hogy *alapvető szabadságjogok* (ilyen a véleménynyilvánítás szabadsága) *szűkíthetők, ha „szükséges”* és ez az EU „célkitűzéseinek” tényleg megfelel. Prof. Schachtschneider ezt az okmányt a 18. századbeli felvilágosodás mögé való visszatérésnek nevezi.

Az EU nem egy államszövetség és nem egy szövetségi állam, hanem egy új, történelmi példa nélküli képződmény. Méghozzá valami bürokrácia, a hatalmi ágak világos elkülönítése nélkül és demokratikus legitimitás nélkül. Ez a képződmény a marxizmustól kölcsönöz sok mindent. A marxizmustól, ami a 20. század uralkodó ideológiája volt, beárnyékolva az egész századot.

Végül felmerül az EU egész stabilitásának kérdése. Elsőként meg kell jegyezni, hogy súlyos válságban van. Korrupció miatt az előző vezetőség felét hirtelen el kellett távolítani – semmiféle büntetésükről nem tudni. A válság egyik oka, az úgynevezett keleti bővítés, ami teljesen ötletszerűen történt. Finanszírozását 825 milliárd márkára becsülték és Nizzában sem sikerült rendezni, mivel a kormányok nem merték vállalni a nyilvánosságra hozatal politikai felelősségét. Végül mindenféle „köztes” megoldást alkalmaztak.

A 15 tagországban 11 nyelvet beszélnek. Az EU-jog szerint ezeket egyenlőként kell kezelni. A határozati javaslatokat, stb. mindig mind a 11 nyelven kell előkészíteni és sokszorosítani. 500 tisztviselővel és mintegy 1500 szabadfoglalkozású tolmáccsal a fordító és tárgyalási szolgálat a brüsszeli EU hivatalban olyan mértékeket ölt, ami világviszonylatban egyedülálló. A 11 nyelvből 100 különféle kombináció adódik, az üléseken 30 fordító dolgozott. A bővítéssel 10 ország további 10 nyelvet hoz, a lehetséges kombinációk száma ezzel mintegy 450 lehet. Az ülésekre mintegy 100 fordító kell. Az EU igazgatási költségeinek azelőtt is már 40%-át a fordítási költség adta. Franz Josef Strauss mondott egyszer valami ilyesmit: a Tízparancsolat 43 szóból áll, az Amerikai Függetlenségi Nyilatkozat 216 szóból, a Közös Piac karamella cukorka kiviteli szabályzata 40'567 szó.

Az EU válságára mi sem jellemzőbb, mint a népek növekvő ellenállása. Végül Írországból a népszavazás a Nizzai Szerződést elutasította, miáltal az a szerződés nem léphetett volna életbe. A szerződés csak akkor érvényes, ha mind a 15 országban ratifikálták. Érdemes figyelni arra, hogy erről ma már senki nem beszél. Ellenkezőleg: állandóan hivatkoznak a nizzai megállapodásokra. Mit lehet tenni? Eltántoríthatatlanul ki kell állni a demokrácia, a jog és a szabadság mellett. Egészen egyszerűen így van: nem az halt meg, akit eltemettek, hanem akit elfelejtettek. Amiért senki nem áll ki, az eltűnik. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a történelem kereke az akció-reakció elve szerint forog. Maastricht, Amsterdam és Nizza az EU hatalmasainak küzdőtere volt. A Le Figaro írta: „Maastricht – egy Versailles háború nélkül.” Ezek a hatalmasak megpróbálják

Európát új tények elé állítani. Ez részben sikerült, például az Euroval. De már a népek is mind határozottabban reagálnak. Az EU iránti bizalom olyan gyenge, mint korábban soha, ma már nincs 50%-os. Az Euro éppoly népszerűtlen, mint mindig volt. Mindez tapasztalható leginkább Dániában és Írországban: a reakció „alulról” már itt van.

Günter Hannich: „Der Euro – die Endlösung für Europa?” c. könyvében írja: „Németország újraegyesítésénél a német kormányra olyan nagy nyomás nehezedett, hogy a két német állam összevonása csak azon az áron volt lehetséges, hogy feladjuk a német márkát. Egy kormányirat szerint, Kohl akkori kancellár Baker amerikai külügyminiszternek azt mondta, hogy ezt a döntését a német érdekek ellenében hozta. A szövetséges győztes hatalmakkal folytatott tárgyalás során, Strassbourghban kijelentette, hogy élete legsötétebb óráit élte. Thatcher és Mitterrand hihetetlen erővel és minden kompromisszum kizárásával nyomult az erős német márka és a gyűlölt Bundesbank ellen. Egy ilyen kizárólag hatalmi politikára épülő fizetésieszköz-szövetség bukásra van ítélve. Minden gazdasági megfontolás az Euro ellen szól.” (Ne feledjük: a második világháború után a németekkel még békét senki nem kötött.) *A szerző mindenki számára érthető módon kifejti, hogy az Euro gazdaságilag és politikailag katasztrófához vezet, amelynek körülményei beláthatatlanok.*

A svájciak – akik csak nemrégiben határoztak arról, hogy belépnek az ENSZ-be, de nem tagok a NATO-ban, az EU-ban és az Euroban sem – értik az „idők szavát”: kétoldalú szerződésekkel helyzetüket biztosítják, erősítik a kantonok helyzetét. Jól látják, hogy a mind nagyobb egységek létrejöttével, a társadalomban döntő fontosságúvá válnak az alapegységek. Egyébként a csatlakozni kívánó országok is sorra tárgyalják a csatlakozás pontjait. Eközben kinek az érdeke érvényesül és kié sérül? Mindenki jól jár? A háziasszonyok szerint az Euro bevezetése óta az élelmiszeripari termékek ára 40%-al emelkedett. Egy svájci miniszter közreadott egy nagyobb elemzést az EU-ról, ahol semmi hasznosat nem talált. Saját statisztikájukkal igazolja egyre romló gazdasági eredményeiket és bizonyítja, hogy Svájc jól teszi, hogy nem csatlakozik. Eközben egyre több európai cég Svájcba helyezi központját.

Az egész folyamatban örvendetesnek találom, hogy mégiscsak kialakulni látszik egy európai öntudat, de egy valódi európai öntudat, ami fellép a bürokrata uralom ellen. Reményt kelt, hogy az EU végül kiprovokálja azt, amit eredendően nem akart: egy olyan európai öntudatot, ami a szabadságra épül.

A fordulat óta Magyarország államadóssága *állítólag* háromszorosára nőtt és *állítólag* azóta is nő. Az előcsatlakozási időben *állítólag* Magyarország a rendelkezésére álló pénzkeret egy töredékét tudta csak Brüsszelből lehívni. A tagság első évében a magyarok *állítólag* nettó befizetők voltak. A csatlakozás vesztesei *állítólag* a nemzetgazdaság gerincét alkotó földművesek, valamint a kis- és középvállalkozók.

Eközben alkotmányt készítettek Európának – anélkül, hogy bárki tisztázta volna ezen alkotmány – vagy szerződés? – ki tudja? – viszonyát a tagállamok

nemzeti alkotmányával. Miközben már pezsgővel koccintgatott a százötven szakértő, még a csatlakozás előtt álló országokból is, valaki rájött, hogy a szövegből kimaradt, az Európát kétezer éve meghatározó kereszténység. Ezen már segíteni nem lehet. A legutóbbi komisszárválasztás után, a keresztény párti olasz jelölt a sajtóban sajnálkozott amiatt, hogy kibuktatását egy pedofil európaképviselő szervezte.

No de más nem maradt ki ebből az alkotmányból? Mit hozott Európába, például a lovasműveltség? Ma már a nők se a gyalogos népek tózájában, hanem a lovasok nadrágjában és fehérneműjében járnak. A nagyállattartók hozták a fejlett földművelést, az állattenyésztési termékeket, a fűszerekkel gazdag konyhát, a fémművességet, az országgyűlést. A régi török nyelvből éppen Prágában fordított ősgeszta, a Tarih-i Üngürüş-ben nincsen szkíta, kelta, hun, török, avar, magyar, tatár – csak az üngürüşök népe. Nekünk közép-európaiaknak van a legtöbb, sok évszázados tapasztalatunk a távoli országból szervezett központosított diktatúrával. Nem lenne szabad elfelejtenünk azt sem, hogy hol állnak több mint ezer éve, az első egységes keresztény államok. Ezért adtam fent említett könyvemnek ezt a címet már 1979-ben: Ex Oriente Lux.

Miközben az európai történelemkönyveket lassacskán azért átírják, idézzünk néhány sort Johannes Stumpf „Eidgenössische Chronik”-jából; 1577-ből (5. könyv): „Tehát a magyarok szolgáltatott okot a kolostor és a falu megerősítésére. Ez az igazi kezdete Szent Gallen városának, ami addig csak egy falu volt. A magyarok támadásukkal nemcsak Szent Gallent kényszerítették, hogy várossá alakuljon, hanem sok más német várost is.”²⁷²

Quo vadis Európa – Közép-Európa?

Régóta tapasztalom, hogy összejöveteleken igen hamar ellentétes – hogy ne mondjam ellenséges – táborok alakulnak pillanatok alatt, szinte kizárólag, vagy igen gyakran azért, mert ugyanannak a szónak, vagy gondolatsornak más és más értelmet tulajdonítunk. Mondok egy példát: két ember mondja, hogy Marx Károly szocialista volt. Igen ám, de az egyik eközben azt gondolja, hogy „a mi nagyszerű szocialista elméletünk megalkotója”, a másik meg azt gondolja, hogy „legyen neki a föld nehéz”.

Tisztázzuk tehát, *Európa és Közép-Európa fogalmát*. Mérhetetlenül nehéz vállalkozás.

Aki a világ bármely újságát olvassa, tapasztalhatja e két fogalom – Európa és Közép-Európa – legvadabb keverését. Aki Közép-Európából Nyugatra utazik, az tudja, hogy Európa keleti határa Goricánál, Hegyeshalomnál, Dévénynél,

²⁷² „Aso habend die Vngarn dem Closter vnd fläcken St. Gallen ursach geben sich zu beuestigen. Vnd ist das der rechte anfang der statt St. Gallen, die hieour nun ein dorff oder fläck was... Vie Ungarn aber habend nit allein dieser statt St. Gallen sondern vilen anderen Stetten Teütscher landen mit jrem überfal ursach geben sich ze beuestigen vnd ze uersorgen.”

Stettinnél (Szczecinél) van. Aki Nyugat-Európában él, sokáig azt gondolta, hogy Európa az Európai Gazdasági Közösséggel azonos. A NATO-nak is lehet ehhez valami köze, de például Franciaország nem mindig tagja a NATO-nak, viszont az USA és Kanada igen. Sokan csak mosolyognak azon, hogy a bécsiek azt hiszik, ők Nyugat-Európában, a prágaiak Kelet-Európában vannak. Ne keverjük ide Közép-Kelet-Európát és a többi badarságot, valamint mindezek bővítésére és összevonására vonatkozó zagyvaságot. Negyven évi céltudatos tanulmányozás után sem tudok egyetlen értékes szakmunkáról, amely akárcsak felvázolná a gazdaságilag és politikailag egységes Európát.

Európa jelenlegi állapotában szellemileg három fő részre oszlik. Keleti fele a cári Oroszország utódjában integrálódik gazdaságilag és politikailag egy sorsú ázsiai országgal. Nyugat-Európa, elsősorban az Európai Gazdasági Közösségben és az Európai Szabadkereskedelmi Társulásban, továbbá részint szigorúbb, részint pedig tágabb értelemben a NATO-ban szerveződött. Ami kettőjük között, szinte a levegőben lóg, az lenne, körülbelül, Közép-Európa. Ezen a földrajzi és politikai területen élünk mi, közép-európaiak, ami meghatározza jelenünket, és jövőnket is ebben a közegben kell felépítsük.

Tudvalévő, hogy a múlt és méginkább a jelen hordozza méhében az eljövendőt. Ha tehát a jövőt illetően bármilyen tervet készítünk, sikerében csak akkor lehetünk biztosak, ha *történelmi múltunkra építkezünk és jelen állapotunkkal szépítés nélkül számot vetünk*. Ajánlom, hogy kizárólag a magunk számára, egyezzünk meg abban, hogy Európa az a világrész, amelyet a földrajztudomány meghatároz. Eszerint Európa az Egyesült Királyságtól az Urálig és Norvégia legészakibb pontjától Krétáig terjed. Szabad legyen megjegyeznem, hogy az Urál hegység és az Urál folyó, mint világrészünk határa – aránylag új fogalom (14. század).

Nehezebb a dolgunk Közép-Európával. Hol van Közép-Európa – ha történetesen Európánkat Észak- és Dél-Európára osztjuk?

Célunkhoz közelebb visz, ha Közép-Európa meghatározásához a történelem és a műveltség oldaláról közelítünk. A történelem létrehozott egy Nyugat-Európát, amelynek határai nagyjából egyeznek az Európai Gazdasági Közösség és az akkori NATO határaival. Létrejött egy Kelet-Európa is – amelynek határai nagyjából egyeznek a volt Szovjetunió határaival. A történelmileg kialakult Nyugat-Európa és az ugyancsak történelmileg kialakult Kelet-Európa közé eső területet nevezhetjük Közép-Európának. *A Kelet és a Nyugat közötti határ pontosabb meghatározásához hívhatjuk segítségül a műveltséget: ez a határ nagyjából megegyezik a keleti és a nyugati kereszténység érintkezési vonalával*. Ez nem valamiféle árok, vagy újabb kulturális vasfüggöny, hanem történelmi valóság, amelynek számottevő történelmi előzményei és máig élő következményei vannak – *ezek túlhangsúlyozása nem kevésbé veszélyes, mint elbagatellizálása*. Ezek szerint a Nyugathoz – esetünkben Közép-Európához – soroljuk Finnországot, a balti államokat, Lengyelországot, Csehországot, Szlovákiát, Magyarországot, Romániát a Kárpátokon innen, Kárpát-Ukrajnát és a Balkán egy részét. Közép-Európához vehetjük még a Balkán többi részét is Ciprussal és Törökországgal, sőt a Kaukázus vidékéről Georgiát (Grúziát) és Örményországot azzal a megjegyzéssel, hogy a Római Birodalomnak is ott volt a határa. Egyúttal hangsúlyozni kívánom, hogy el kell ismerni minden nép saját házához való jogát.

Eszem ágában sincs azt állítani, hogy ez valamilyen szempontból egységes terület, de három ténnyt felsorolok:

1. ezt a Közép-Európát sem a képzelet, sem a politikai adok-veszek szülte, hanem napjaink valósága;
2. az egy főre jutó társadalmi össztermék szóródása ezen országok esetében százalékosan mérve nem nagyobb, mint a volt Európai Gazdasági Közösség országaiban;
3. ebben a Közép-Európában a népek többsége egymásnak etnikai, vagy nyelvi rokona. Az említett genetikusok szerint, a magyarok genetikai képe nem tér el lényegesen szomszédai genetikai képétől. A legrégebb európai gén 40-35000 éves. Középpontja és legnagyobb mai gyakorisága a Kárpát-medence, Nyugat-Európából szinte teljesen hiányzik.

Ennek a térségnek az új Európába való beigazítása óriási nehézségekkel jár, s mint említettem, a kivitelezésre egyetlen használható terv sincs. Jó ez nekünk?

A szakértők körében viszont egyetértés van az alábbiakban:

- I. a mai európai intézmények elavultak, a mechanizmus túlbürokratizált, a korszerűsítést illetően nincs használható terv;
- II. a ma fennálló nehézségekre számítottak, de ma már tudják, hogy a húr tovább nem feszíthető, mert a vége szakadás;
- III. való igaz, hogy ebből a szempontból újabb államok felvétele pusztán politikai elhatározás kérdése, hiszen mondható az is, hogy a bennlévőknek ennél rosszabb dolguk már nem lehet. Ebben az összefüggésben azonban felmerül a kérdés: kinek jó az, ha veszélybe hozzák azt is, amit már elértek? – s végül a közösség széthullhat, mert már nem integrál, hanem elmentéi szétfeszítik;
- IV. mivel a kisállamok – Közép-Európában csak ilyenek vannak – *jövője az övezeti összefogásban* (integrációban) keresendő, egyetemlegesen ajánlják *az övezeti összefogást. Kisebb övezetekben, mint például Nyugat-Európa, Kelet-Európa, Közép-Európa a területi összefogás jól gyakorolható, és később napirendre kerülhet ezen övezetek összefogása is.* Így alakult most Kanada, Mexikó és az USA összefonódása NAFTA néven. Tehát, ne egyesüljünk és szétessünk, hanem előbb legyen kisebb területi összefogás – ez után legyen a cél a Nagy Európa. Így megtakaríthatunk egy olyan történelmi fázist, ami sokunk számára ismét fájdalmas lehet.

Hangsúlyozom: a fenti négy pontot illetően a *szakértők* – Európában és a tengeren túl, a katonák, a közgazdák, a filozófusok stb. – *körében igen nagy egyetértés van.* Nyugat-Európáért mi ne aggódjunk: néhány ország létrehozta az új pénzügyi szövetséget, ezzel ők, a maguk dolgát hosszú távon rendezték. Tehát, *nem spekulatív alapon, hanem a tényhelyzet ismeretében arra a következtetésre jutunk, hogy nekünk a közép-európai együttműködésben kell keresnünk jövőnket,* miközben vigyázó szemünket Nyugat-Európán tartjuk. Így közelebb – úgy hamarabb. Ha most, néhány év alatt – tegyük fel a lehetetlent – az Európai Unió biztosan nem egyenrangú! tagja lennénk, sőt, saját bajainknak legalább egy részét orvosolni tudnánk, akkor Európába biztosan csak mint menekült szegénylegények kerülhetünk, és ott bennünket ennek megfelelően fogadnak. Ki vázolta fel ennek, akárcsak a főbb vonalait kellő alapossággal bármely közép-európai, vagy európai országban, vagy nemzetközi szervezetben? Nyílt titok, hogy német részről csak Lengyelország és Csehország NATO tagsága érdekes, mert így Németország sehol sem érintkezik közvetlenül az ősi ellenséggel. Nem kívánom dramatizálni, de az, ami ma a Balkánon folyik, az önmagáért beszél. Egy összefüggést azért kiemelek: az ENSZ, a NATO és az Európai Unió teljes filozófiai diszharmóniáját, ami a megoldási törekvések sikertelenségében jut teljes nagyságában kifejeződésre. A példákból bizonyára ennyi elég.

Ebben a helyzetben nincs más választásunk, mint a közép-európai összefogás. Nem az a kérdés, hogy ez bárki számára mennyire kecsegtető, mennyire „reá-

lis”: hosszú távon nincs más út. *Ez nem a maximum, hanem az optimum.* A közép-európai rendezés bonyolult feladat. A majdani egységes Európához az út biztosan *a nemzetek Európáján, azon túl pedig az övezetek Európáján át vezet.*

Számunkra – közép-európaiak számára – óriási előnyökkel járna, ha társadalmi kezdeményezésként, de némi hivatalos támogatással, kezdeményeznénk a Közép-Európai Államszövetség létrehozását. Nem gondolom, hogy ezzel egycsapásra megszűnnének az övezet gondjai, de a körülmények megváltozása kedvező külső körülményeket teremtené a bajok orvoslására. Ebben a tárgyban először 1979-ben megjelent könyvemben jeleztem, hogy a Szovjetunió rövidesen szétesik és térségünkben politikai légüres tér keletkezik. Erre a helyzetre, vitaalapként letettem egy magyar és egy Közép-Európa tervet. *Szabad legyen a Közép-Európa terv lényegét röviden ismertetnem.*

A Közép-Európai Államszövetséget független államok szabad elhatározással hozzák létre azzal a további céllal, hogy a területet egy szövetségi államba ötvözzék. A résztvevő államokat főttebb felsoroltam. Ezeket fel kellene kérni csatlakozásra azzal, hogy bizonyos határidőn belül csatlakozásukat illetően véglegesen nyilatkozzanak, mert „nem” esetén felvételüket csak jóval később tárgyaljuk. A központi szervek hivatalos- és munkanyelve az angol. Az Államszövetség semleges külpolitikát folytat, mint Svájc, de fegyveres erőit leszereli és csakis könnyű fegyverzetű, belső rendfenntartó alakulatokat működtethet. Az Államszövetség belső államhatárainak dolgát az érintett államok maguk rendezik. A külső határokat az ENSZ keretében kell véglegesíteni, az ENSZ garantálja és Európán kívüli katonai erőkkel őrizteti és ellenőrzi, miként a környező államok haderejének mélységben való tagozódását is e határok körül. Ezzel megoldódnék Európa mindenféle biztonsági kérdése és az amerikaiak is hazavonulhatnak. Az ily módon felszabaduló összegek az ENSZ keretében, az Államszövetség rendelkezésére bocsátandók. Ugyanígy, az Államszövetségből származó adósságtörlesztés és a vonatkozó kamatok összege. Ebben az övezetben kellene magánosítani, nemzetközi cégeket létrehozni, népünnepélyeket, sportrendezvényeket szervezni, fel kellene építeni a közös fővárost és Görögországban kellene minden négy évben a nyári Olimpiát rendezni. Ne feledjük: *az államokat nemcsak a fegyver, hanem a jó szövetségi rendszer is megvéd.* Népeket, nemzeteket nem csupán a közös múlt, hanem ugyanannyira a közös jövő is összetartja, vagyis az a perspektíva, amely a közösség közös tervei és vállalkozásai számára a presztízst, az optimizmust és a lendületet megadja.

Alapos gazdasági elemzés kimutatja, hogy huszonöt év alatt a Közép-Európai Államszövetség átlaga elérheti azt a gazdasági szintet, amin ma Nyugat-Európa fejlett országai élnek. Ez megérné valamennyiünk erőfeszítését. Annál is inkább, mert számunkra – közép-európaiak számára – *nincs más út, ami közös felemelkedésünkhöz vezet.*

A közép-európai rendezés a nagyhatalmak feladata, de mindenekelőtt a közép-európai népek érdeke. Elsősorban ezen népek kell leszámoljanak ezerféle történelmi babonájukkal, s kell megtalálják egymás kezét Helsinkitől Ankaráig,

sőt Tbilisziig. Aki kételkedik ezen ügy sikerében, az gondoljon arra, hogy a nyugat-európai egység megteremtésének az útjában sem álltak semmivel sem kisebb akadályok, s amely népek ezt az egységet mégis megvalósítják, semmivel sem különbek, mint a közép-európaiak. Közép-Európa népeinek is módjában áll, hogy a gyűlölség keserű kenyere helyett, az őszinte barátság kalácsát egyék! De tudniuk kell, hogy senki sem tesz értük semmit anélkül, hogy eközben saját érdekét ne képviselné, hogy az emberiséget nemcsak a nyílt háború fenyegeti, hanem az erőszak is, amely annyi formában gyötri, méltóságától és jogaitól megfosztja, testileg és lelkileg kisajátítja, s rabszolgává alacsonyítja az embert. Nem azok szolgálják a béke ügyét, akik jóhiszeműen rábízzák magukat az erőszak hordozóinak jóindulatára, hanem azok, akik megvesztegethetetlenül, hajlíthatatlanul és fáradhatatlanul védelmezik az üldözöttek, elnyomottak és halálra szántak jogait.

Gratias pro verb.